

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 69/2511

หลวงจํารูญเนติศาสตร์ หลวงสุรการบรรณสิทธิ์ นายพิพัฒน์ โปษยานนท์โจทก์ คุณหญิงโฉมศรี วินิจฉัยกุล
ผู้จัดการมรดกและทายาทของพระยาพิพัฒน์ธนากรโจทก์ นายแยม เนียมบุญเจือ ที่ 1 กับพวกรวม 17 คนจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 321, ป.พ.พ. มาตรา 1382

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์เป็นผู้รับพินัยกรรมและผู้จัดการมรดกของ พ. ได้ครอบครองที่พิพาทสืบต่อมาในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์และเป็นไปโดยสงบและเปิดเผยอย่างเป็นเจ้าของส่วนจำเลยเป็นทายาทผู้สืบกรรมสิทธิ์จาก ส. ซึ่งมีชื่อในโฉนดที่ดินพิพาท ฉะนั้น การการพิสูจน์ว่าการครอบครองที่พิพาทของฝ่ายโจทก์ได้เป็นไปโดยสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของย่อมตกอยู่แก่โจทก์ (อ้างฎีกาที่ 521/2493, 1112/2493) แม้จำเลยจะเป็นฝ่ายนำสืบก่อนตามคำสั่งศาลชั้นต้น หากจะทำการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ก็ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ ศาลฎีกาย่อมดำเนินการพิจารณาต่อไปตามรูปคดีที่โจทก์เป็นฝ่ายมีหน้าที่นำสืบก่อนได้โดยไม่ยื้อย่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาใหม่ การที่ พ. ยอมให้ส. เอาที่พิพาทที่ ส. จํานองไว้กับ พ. ตีใช้หนี้ แม้จะมีได้ทำเป็นหนังสือจดทะเบียนเมื่อ พ. กับโจทก์ซึ่งเป็นทายาทได้ครอบครองมาเกิน 10 ปี ฝ่ายโจทก์ย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่พิพาทตามมาตรา 1382 สิทธิไถ่ถอนจํานองของจำเลยซึ่งเป็นทายาทของ ส. จึงระงับไปจำเลยจะเถียงว่าเมื่อไม่มีการจดทะเบียนไถ่ถอนจํานองการจํานองก็ยังมีอยู่หาได้ไม่ เพราะกรณีเป็นการที่ฝ่ายจำเลยยกที่พิพาทตีใช้หนี้และฝ่ายโจทก์ได้ครอบครองที่พิพาทจนได้กรรมสิทธิ์แล้ว หนี้จํานองย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 321 ประกอบมาตรา 744(1) ทั้งจำเลยไม่ใช่บุคคลภายนอกซึ่งจะถือได้ว่าเมื่อไม่จดทะเบียนไถ่ถอนจํานองตามมาตรา 746 การจํานองก็ไม่ระงับไป

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า นายสุวรรณได้จํานองที่ดินโฉนดที่ 85 ไว้กับ พระยาพิพัฒน์ธนากร นายสุวรรณไม่สามารถไถ่ถอนจํานองได้ จึงยกที่ดินกล่าวแทนหนี้จํานองและดอกเบี้ย พระยาพิพัฒน์ธนากรได้ครอบครองด้วยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันตลอดมาเป็นเวลาเกินกว่า 10 ปี ได้ให้ผู้มีชื่อและทายาทนายสุวรรณเช่าพระยาพิพัฒน์ธนากรถึงแก่กรรม โจทก์เป็นผู้รับพินัยกรรมและผู้จัดการมรดก ได้ครอบครองที่แปลงนี้สืบต่อมาในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์และเป็นไปโดยความสงบและเปิดเผยอย่างเป็นเจ้าของ ปี 2507 จำเลยยื่นคำร้องขอรับมรดกที่ดินแปลงนี้โดยอ้างว่าได้ครอบครองในฐานะทายาทโดยธรรมนายสุวรรณขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของพระยาพิพัฒน์ธนากรตลอดจนถึงโจทก์ โดยการครอบครองปรปักษ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้อง กับให้เจ้าพนักงานที่ดินจัดการแก้ทะเบียนโฉนดเลขที่ 85 ดังกล่าวใส่ชื่อพระยาพิพัฒน์ธนากรหรือชื่อโจทก์ ฯลฯ จำเลยทุกคนเว้นจำเลยที่ 3 ให้การว่า จำเลยซึ่งเป็นทายาทนายสุวรรณรับมรดกที่ดินแปลงนี้ มอบที่พิพาทให้พระยาพิพัฒน์ธนากรผู้รับจํานองจัดหาผลประโยชน์ จำเลยและนายสุวรรณไม่ได้ตกลงยกที่พิพาทให้เป็นการใช้หนี้จํานองจำเลยที่ 3 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา ศาลชั้นต้นเห็นว่าพระยาพิพัฒน์ธนากรและโจทก์ได้ครอบครองที่พิพาทมาด้วยความสงบ

และเปิดเผย และด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันมาเป็นเวลาเกินกว่า 10 ปีแล้ว พินิจพิจารณาว่าโจทก์เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโฉนดที่ 85 ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้อง ฯลฯ จำเลยทุกคนเว้นจำเลยที่ 3 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยที่อุทธรณ์ทุกคนฎีกาศาลฎีกาเห็นว่าในเรื่องหน้าที่นำสืบนั้น เห็นว่าเมื่อจำเลยเป็นทายาทผู้สืบกรรมสิทธิ์จากนายสุวรรณ ภาระการพิสูจน์ว่าการครอบครองที่ดินพิพาทของฝ่ายโจทก์ได้เป็นไปโดยสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของยังคงอยู่แก่โจทก์ โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (อ้างฎีกาที่ 521/2493, 1112/2493) คดีนี้ศาลฎีกาเห็นว่าแม้จำเลยจะเป็นฝ่ายนำสืบก่อน หากจะทำการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ก็ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ ฉะนั้น ศาลฎีกาจะได้ดำเนินการพิจารณาต่อไปตามรูปคดีที่โจทก์เป็นฝ่ายมีหน้าที่นำสืบก่อน โดยไม่ยื้อย่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาใหม่ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า นายสุวรรณยกที่ดินพิพาทนี้ให้แก่นายพระยาพิพัฒน์ธนากร พระยาพิพัฒน์ธนากรครอบครองอย่างเป็นเจ้าของเมื่อนายสุวรรณตายแล้ว พระยาพิพัฒน์ธนากรและโจทก์ยังครอบครองที่ดินพิพาทต่อมาด้วยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเป็นเวลากว่า 10 ปี การที่พระยาพิพัฒน์ธนากรยอมให้นายสุวรรณเอาที่ดินพิพาทนี้ให้แก่นายพระยาพิพัฒน์ธนากร แม้จะมีได้ทำเป็นหนังสือจดทะเบียน เมื่อพระยาพิพัฒน์ธนากรกับโจทก์ได้ครอบครองมาเกิน 10 ปีดังกล่าว ฝ่ายโจทก์ย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 สิทธิไถ่ถอนของจำเลยจึงระงับไป และจำเลยจะเถียงว่าเมื่อไม่มีการจดทะเบียนไถ่ถอนจำนอง การจำนองก็ยังมีอยู่หาได้ไม่ เพราะกรณีเป็นการที่ฝ่ายจำเลยยกที่ดินพิพาทนี้ให้แก่นายพระยาพิพัฒน์ธนากรและฝ่ายโจทก์ได้ครอบครองที่ดินพิพาทจนได้กรรมสิทธิ์แล้ว หนี้จำนองย่อมระงับไปตามมาตรา 321 ประกอบด้วยมาตรา 744(1) ทั้งจำเลยไม่ใช่บุคคลภายนอกซึ่งจะถือได้ว่าเมื่อไม่จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองตามมาตรา 746 การจำนองก็ไม่ระงับไปพิพากษายืน

องค์คณะ

โพนม เลขยานนท์ · ศรี มลิล · เฉลิม ทัทภิรมย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/69/2511>